

การนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติและภาวะผู้นำ
การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ*
IMPLEMENTING POLICIES TO IMPROVE THE LIFE QUALITY OF PEOPLE FOR
IMPLEMENTATION AND TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP AFFECTING
THE LIFE QUALITY OF PEOPLE IN SAMUT PRAKAN PROVINCE

สมศักดิ์ ยศพยุงค์ศักดิ์

Somsak Yosphayungsak

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยปทุมธานี ปทุมธานี ประเทศไทย

Graduate school, Pathumthani University, Pathum Thani, Thailand

Corresponding author E-mail: sayaporn.may@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ 2) เพื่อวิเคราะห์การนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ และ 3) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ เป็นวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ประชาชนที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป ที่มีสิทธิเลือกตั้ง มีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 20 คน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การและวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า 1) การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ การสนับสนุนนโยบาย แหล่งที่มาของนโยบาย สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติ ความซับซ้อนในการบริหารงาน การจัดสรรทรัพยากร และความชัดเจนของนโยบาย ตามลำดับ 2) การนำนโยบายสาธารณะคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการสนับสนุนนโยบาย การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การจัดสรรทรัพยากร และความชัดเจนของนโยบาย ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะให้ส่งเสริม สนับสนุนนโยบายให้สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง นโยบายมีความชัดเจน นโยบายนั้นอยู่ในขอบเขตของทรัพยากรที่เหมาะสม สนับสนุนผู้นำที่มีอุดมการณ์ มีความมุ่งมั่นตั้งใจสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ประชาชน

คำสำคัญ: การนำนโยบายไปปฏิบัติ, คุณภาพชีวิตประชาชน, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

Abstract

The research purposes were: 1) To study the life quality levels of people in Samut Prakan Province, 2) To analyze the implementing policies to improve the life quality of people for implementation and transformational leadership affecting the life quality of people in Samut

* Received July 4, 2024; Revised July 24, 2024; Accepted July 30, 2024

Prakan Province, and 3) To propose the guidelines for improving the life quality of people in Samut Prakan Province. This was the quantitative and qualitative research. The population was the people aged 18 years, had voting rights and had house registration in Samut Prakan Province. The sample group of quantitative research was the 400 people, and the research instrument was the questionnaire; the sample group of qualitative research was the 20 people, and the research instrument was the in-depth interview form. The data analysis statistics were the frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis. The research findings were: 1) Implementation of public policy found the overall was at a high level; the descending mean were the policy support, policy sources, incentives for implementers, administrative complexity, resource allocation, and policy clarity, respectively; 2) The implementing policies to improve the life quality of people for implementation and transformational leadership found the policy support, ideological influence, resource allocation, and policy clarity affected the life quality of people in Samut Prakan Province at a statistical significance level .05; and 3) This research has recommendations to promote and support policies that can actually be implemented, the policies should be clear, the policies are within the scope of appropriate resources, and support leaders with ideals and determination, intending to create the good life quality for the people.

Keywords: Policy Implementation, People's Quality of Life, Transformational Leadership

บทนำ

นโยบายภาครัฐเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตมีหลายประเด็นสำคัญที่เน้นการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนและข้าราชการ โดยมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการให้บริการประชาชน รวมถึงการสร้างเสริมสุขภาพและความสุขในการทำงาน ดังนี้ 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ได้แก่ การสนับสนุนให้ชาวชนบทสามารถแก้ปัญหาของตนเองและชุมชนได้มากยิ่งขึ้น และการมุ่งเน้นให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุข 2) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของข้าราชการ ได้แก่ การพัฒนาระบบการบริหารงานให้มีความเป็นเลิศในการให้บริการประชาชน การพัฒนาสมรรถนะการบริหารทรัพยากรบุคคลของส่วนราชการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การสร้างเสริมสุขภาพและความสุขในการทำงาน รวมถึงการจัดสวัสดิการเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและสร้างความสุขให้แก่ข้าราชการ 3) การปรับปรุงระบบการบริหารงานราชการ ได้แก่ การปลดล็อกกฎระเบียบและเปลี่ยนรัฐอุปสรรคให้เป็นรัฐสนับสนุน และการทำ E-Government เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชน 4) การสร้างความเชื่อมั่นและโปร่งใส ได้แก่ การส่งเสริมและวางกลไกสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และมาตรการในการต่อต้านคอร์รัปชัน และ 5) การยกระดับความเป็นเลิศในการให้บริการประชาชน ได้แก่ การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนและเสริมสร้างวัฒนธรรมการให้บริการที่เป็นเลิศ การจัดการข้อร้องเรียนและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) นโยบายเหล่านี้มุ่งเน้นไปที่การสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนและข้าราชการโดยการปรับปรุงระบบการบริหารงานราชการและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน รวมถึงการสร้างเสริมสุขภาพและความสุขในการทำงาน (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2567); (ศรายุทธ คชพงศ์ และคณะ, 2564)

ภายใต้สภาพการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมในยุคโลกาภิวัตน์นั้นส่งผลให้องค์การซึ่งมีบทบาทต่อการส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามนโยบายสาธารณะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการนโยบายสาธารณะอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก่อให้เกิดการปรับตัวขององค์กรเพื่อความอยู่รอด นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงขององค์กรในปัจจุบันซึ่งทักษะที่สำคัญที่จะช่วยให้องค์การสามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้นั้นก็คือ ผู้นำ หรือ Leader ผู้นำการเปลี่ยนแปลงนั้นจะมีบทบาทต่อผู้ตาม เป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ตามสะท้อนออกมาในรูปของผลลัพธ์การปฏิบัติงานที่เป็นผลจากการได้รับการกระตุ้นให้ผู้ตามสามารถคิดค้น สร้างการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลต่อการเติบโตขององค์กรได้อย่างประสบผลสำเร็จ (นุช สัทธาฉัตรมงคล และอรุณพล ธรรมไพบุลย์, 2559) และการดำเนินกิจการเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะในสังคมจะมีผลต่อการคาดหวังเกี่ยวข้องกับการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนอย่างเชื่อมโยงกัน อันหมายถึง ความรู้สึกของการเป็นอยู่ที่อยู่ในระดับพึงพอใจต่อการดำเนินชีวิต การดำรงชีวิต การมีสุขภาพร่างกายที่ดี การได้รับการตอบสนองต่อปัจจัยพื้นฐานในสังคมอย่างสอดคล้องกับความต้องการ และมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มากขึ้นจะตั้งอยู่บนพื้นฐานความต้องการและการให้ความสำคัญของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ ลักษณะของนโยบายสาธารณะที่ดีนั้นจะต้องมีลักษณะการดำเนินงานด้านการติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบ แก้ไข และการปรับปรุง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสอดคล้องกับสถานที่ ความเหมาะสม และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ในการประเมินนโยบายจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานรับรู้ผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานเหล่านั้นได้ว่าควรนำไปสู่การแก้ไข หรือปรับปรุงในกระบวนการใดเพื่อให้ออกมาได้อย่างคุ้มค่าต่อการดำเนินงาน การประเมินจึงนับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ควรให้เกิดขึ้นในทุกกระบวนการของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วองค์การก็จะทำการประเมินก็ต่อเมื่อได้ดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นไปแล้วจึงทำให้การประเมินลักษณะนี้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเกิดประสิทธิผลอย่างคุ้มค่า (วศิน ปั่นทอง และคณะ, 2566)

จังหวัดสมุทรปราการให้ความสำคัญกับศักยภาพในการเป็นเมืองอุตสาหกรรมตามแผนพัฒนาจังหวัดโดยมีวิสัยทัศน์เป็น “เมืองอุตสาหกรรมสะอาด ปลอดภัย น่าอยู่” มุ่งเน้นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและโลจิสติกส์ เพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนยกระดับคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยให้แก่ประชาชน โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน จากแผนพัฒนาจังหวัดสมุทรปราการ 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564) ฉบับทบทวนรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 แผนปฏิบัติราชการประจำปีและค่าของงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ซึ่งในทุกแผนการพัฒนาของจังหวัดที่เกี่ยวข้องจะมีการรายงานถึงการเน้นย้ำการมีส่วนร่วมจากประชาชนอย่างต่อเนื่อง เกิดการเสริมสร้างค่านิยมในการรักษากฎหมายเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ลดปัจจัยคุกคามต่อชีวิตของประชาชน มุ่งเน้นการพัฒนาประสิทธิภาพการบริการประชาชนให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และกิจกรรมทางศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพ (กลุ่มยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดสมุทรปราการ, 2562); (สำนักงานงบประมาณ, 2562) ทั้งนี้ การดำเนินการด้านยุทธศาสตร์ในจังหวัดสมุทรปราการที่มุ่งเน้นการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เกิดการบูรณาการร่วมกับแต่ละภาคที่เกี่ยวข้อง ประชาชนสามารถมีบทบาทต่อการแสดงความคิดเห็นผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมได้อย่างเป็นรูปธรรมแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการนำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาในจังหวัดอย่างสอดคล้องกับยุคโลกาภิวัตน์ และสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาท้องถิ่นและประชาชน และจะสามารถกลายเป็นอุตสาหกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรปราการมีแรงผลักดันจากภาคประชาชนในกระบวนการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550, 2550)

จากข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่อง การนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้ อันได้แก่ ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน การนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน สามารถเป็นแนวทางการในการสนับสนุนการบริหารจัดการด้านนโยบายสาธารณะของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อวิเคราะห์การนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (mixed methods research) เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการและกรอบแนวคิด ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป ที่มีสิทธิเลือกตั้ง มีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 1,360,227 คน แบ่งเป็นชาย 646,798 คน เป็นหญิง 713,429 คน (สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป ที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 400 คน ซึ่งคำนวณได้จากการหากลุ่มตัวอย่างโดยสูตรของ ทาโร ยามาเน (Yamane, T., 1973) โดยการสุ่มตัวอย่างขั้นที่ 1 สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิโดยอาศัยสัดส่วน (proportional stratified sampling) โดยจะแบ่งเป็นชั้นภูมิ ทำการเลือกตัวอย่างจากแต่ละชั้นในสัดส่วนที่แตกต่างกันซึ่งจะทำให้ได้ตัวอย่างที่เพียงพอในการสำรวจ และขั้นที่ 2 เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแล้วจึงสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีการจับสลาก (lottery sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) แหล่งที่มาของนโยบาย 2) ความชัดเจนของนโยบาย 3) การสนับสนุนนโยบาย 4) ความซับซ้อนในการบริหารงาน 5) สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติ 6) การจัดสรรทรัพยากร ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา และ 4) การคำนึงถึงความเป็นเอกัตบุคคล ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชน ประกอบด้วย 1) ความมั่นคง ปลอดภัยทางเศรษฐกิจ 2) สุขภาพ 3) ชีวิตด้านการใช้สติปัญญา 4) ชีวิตการทำงาน 5) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ 6) ชีวิตครอบครัว 7) ชีวิตในชุมชน แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วน (rating scale) จะเป็นข้อความที่ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นโดยจำแนกออกเป็น 5 ระดับ (Likert, R., 1961)

3. การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นว่า ข้อมูลที่ได้รับจากเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้ออกแบบเป็นข้อมูลที่มีคุณค่า ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือและความแม่นยำของแบบสอบถาม ดังนี้

3.1 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำเครื่องมือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาสอบถามว่า หากนำแบบสอบถามไปใช้ในการวิจัยแล้วนั้นจะสามารถวัดในส่วนเนื้อหาของเนื้อหาที่ผู้วิจัยต้องการวัดได้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ กระบวนการตรวจสอบผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบ มีจำนวน 3 ท่าน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ทำการตรวจสอบประเมินโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC (item-objective congruence index) เป็นรายบุคคลว่าข้อคำถามแต่ละข้อสามารถวัดได้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ เมื่อผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และให้คำแนะนำในการปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ และนำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยค่า IOC (index of item objective congruence) ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ .94 (เยาวดี รามชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2556)

3.2 การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ภายหลังที่นำเครื่องมือแบบสอบถามไปผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และนำไปทดลองใช้ (try-out) กับประชาชนในจังหวัดปทุมธานี เพื่อหาค่าความเที่ยง จำนวน 30 ชุด วิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์ หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อนำไปประกอบการขอเก็บรวบรวมข้อมูล
2) ผู้วิจัยปฏิบัติงานภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ป้องกันการได้รับข้อมูลที่คาดเคลื่อน 3) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยทำการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น จำนวน 10 คน และประชาชนที่ผู้วิจัยเลือกจากประชาชนทั้งหมดในพื้นที่ซึ่งเป็นผู้ที่เข้าใจบริบทคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการและได้มีส่วนร่วมกับภาครัฐ จำนวน 10 คน รวมทั้งหมด 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดขึ้นมาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมานี้สามารถแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เนื้อหาเกี่ยวกับการนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติ ประกอบด้วย

1) แหล่งที่มาของนโยบาย 2) ความชัดเจนของนโยบาย 3) การสนับสนุนนโยบาย 4) ความซับซ้อนในการบริหารงาน 5) สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติ 6) การจัดสรรทรัพยากร

ตอนที่ 2 เนื้อหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา และ 4) การคำนึงถึงความเป็นเอกัตถะบุคคล

ตอนที่ 3 เนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชน ประกอบด้วย 1) ความมั่นคง ปลอดภัยทางเศรษฐกิจ 2) สุขภาพ 3) ชีวิตด้านการใช้สติปัญญา 4) ชีวิตการทำงาน 5) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ 6) ชีวิตครอบครัว 7) ชีวิตในชุมชน

3. การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน 2) ผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเป็นไปตามโครงสร้างตัวแปรที่ได้กำหนดไว้ กำหนดข้อคำถามเป็นลักษณะปลายเปิด โดยพัฒนาจากตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ทำการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น จำนวน 10 คน และประชาชน จำนวน 10 คน รวมทั้งหมด 20 ตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายโดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและความสะดวกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลภาคสนามและการถอดเทปซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วยวิธีจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างสรุป ซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เป็นข้อความบรรยาย ซึ่งได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการจดบันทึก

ผลการวิจัย

1. ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ

ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถจำแนกได้ ดังนี้ 1) จำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 54.75 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 45.25 2) จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุ 41-50 ปี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 รองลงมา คือ อายุ 31-40 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 และอันดับสุดท้าย อายุ 18-30 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 ตามลำดับ 3) จำแนกตามการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 181 คิดเป็นร้อยละ 45.25 รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 และอันดับสุดท้าย ประถมศึกษา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50 ตามลำดับ 4) จำแนกตามอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ รับจ้าง จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.25 รองลงมา ได้แก่ ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 และอันดับสุดท้าย รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 ตามลำดับ และ 5) จำแนกตามรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ 15,001-25,000 บาทต่อปี จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมา คือ ตั้งแต่ 25,001 บาทขึ้นไป จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 และอันดับสุดท้าย คือ ไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.75 ตามลำดับ และจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในภาพรวม (n = 400)

คุณภาพชีวิตของประชาชน		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1.	ความมั่นคงปลอดภัยทางเศรษฐกิจ	3.37	0.41	ปานกลาง	6
2.	สุขภาพ	3.76	0.44	มาก	2
3.	ชีวิตด้านการใช้สติปัญญา	3.67	0.42	มาก	3
4.	ชีวิตการทำงาน	3.80	0.44	มาก	1
5.	สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	3.64	0.42	มาก	4
6.	ชีวิตครอบครัว	3.60	0.46	มาก	5
7.	ชีวิตในชุมชน	3.20	0.45	ปานกลาง	7
รวม		3.58	0.16	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ระดับปานกลาง 2 ด้าน ซึ่งเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านชีวิตการทำงาน ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.44) รองลงมา คือ ด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.44) ชีวิตด้านการใช้สติปัญญา ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.42) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.42) ชีวิตครอบครัว ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.46) ความมั่นคงปลอดภัยทางเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.41) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชีวิตในชุมชน ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.45) ตามลำดับ

2. วิเคราะห์การนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ

2.1 การนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติ ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติในภาพรวม (n = 400)

การนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติ		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1.	แหล่งที่มาของนโยบาย	3.76	0.44	มาก	2
2.	ความชัดเจนของนโยบาย	3.37	0.43	ปานกลาง	6
3.	การสนับสนุนนโยบาย	3.83	0.42	มาก	1
4.	ความซับซ้อนในการบริหารงาน	3.64	0.42	มาก	4
5.	สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติ	3.70	0.48	มาก	3
6.	การจัดสรรทรัพยากร	3.45	0.44	มาก	5
รวม		3.63	0.20	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ระดับปานกลาง 1 ด้าน ซึ่งเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ การสนับสนุนนโยบาย ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.42) รองลงมา คือ แหล่งที่มาของนโยบาย ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.44) สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.48) ความซับซ้อนในการบริหารงาน ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.42) การจัดสรรทรัพยากร ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.44) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความชัดเจนของนโยบาย ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.43) ตามลำดับ

2.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม (n = 400)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1.	การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	3.67	0.40	มาก	3
2.	การสร้างแรงบันดาลใจ	3.83	0.40	มาก	1
3.	การกระตุ้นทางปัญญา	3.35	0.46	ปานกลาง	4
4.	การคำนึงถึงความเป็นเอกัตถะบุคคล	3.77	0.39	มาก	2
รวม		3.66	0.22	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.22) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ระดับปานกลาง 1 ด้าน ซึ่งเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ การสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.40) รองลงมา คือ การคำนึงถึงความเป็นเอกัตถะบุคคล ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.39) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.40) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.46) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (n = 400)

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t	Sig
ค่าคงที่ (Constant)	2.187	0.186		10.100	0.000
การนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติ					
แหล่งที่มาของนโยบาย (X_1)	-0.006	0.019	-0.016	-0.308	0.758
ความชัดเจนของนโยบาย (X_2)	0.042	0.020	0.102	1.144	0.025*
การสนับสนุนนโยบาย (X_3)	0.071	0.020	0.185	3.459	0.001*
ความซับซ้อนในการบริหารงาน (X_4)	0.005	0.020	0.012	0.240	0.811
สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติ (X_5)	-0.005	0.018	-0.014	-0.267	0.789
การจัดสรรทรัพยากร (X_6)	0.043	0.020	0.109	1.176	0.050*
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง					
การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_7)	0.049	0.021	0.119	2.355	0.019*
การสร้างแรงบันดาลใจ (X_8)	-0.007	0.022	-0.019	-0.340	0.734
การกระตุ้นทางปัญญา (X_9)	0.012	0.018	0.033	0.639	0.523
การคำนึงถึงความเป็นเอกัตถะบุคคล (X_{10})	0.004	0.022	0.010	0.183	0.855
R = 0.421, R Square = 0.449, Adjuster R Square = .324					
Std. Error of the Estimate = 0.161033, F = 12.993, Sig = 0.000					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปร การนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ โดยพิจารณาจากค่า Sig 0.05 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดที่ 0.05

3. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ จากการวิจัย พบแนวทางแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางเศรษฐกิจ คือ 1) การเปิดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมภาคเศรษฐกิจในพื้นที่ 2) นำนโยบายมาปรับใช้ตามลำดับความสำคัญ 3) การฟื้นฟูแหล่งน้ำที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและแหล่งน้ำสะอาดแก่ผู้ที่ประกอบอาชีพการประมง 4) การส่งเสริมให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ ข่าวสาร 5) เข้าถึงความต้องการที่แท้จริงจากประชาชน 6) การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง 7) เปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานอย่างชัดเจน และ 8) ผู้นำท้องถิ่นต้องมีศักยภาพในการสื่อสารกับประชาชน

ด้านสุขภาพ คือ 1) ผู้นำต้องมีบทบาทต่อการสื่อสารเพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ 2) การส่งเสริมนโยบายด้านสุขภาพ 3) การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมอย่างถูกต้องในชุมชน 4) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และส่งเสริมให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ และ 5) การเข้าถึงการรับบริการด้านสุขภาพของประชาชน

ด้านการใช้สติปัญญา คือ 1) ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงการศึกษาทุกช่วงวัยอย่างเหมาะสมกับวัย 2) ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ 3) ส่งเสริมให้ประชาชนได้เรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และ 4) ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ด้านชีวิตการทำงาน คือ 1) การมีนโยบายและการสื่อสารที่ชัดเจน 2) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ และ 3) ส่งเสริมให้ประชาชนรับทราบแบบแผนการดำเนินงาน

ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ คือ 1) การให้องค์กรสื่อสารให้ความรู้ แก่ประชาชน สร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการดูแลสิ่งแวดล้อม 2) การมีสภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐานที่ดี และ 3) ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ด้านชีวิตครอบครัว คือ 1) การส่งเสริมให้แต่ละครอบครัวสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อชุมชนและสภาพแวดล้อม 2) การส่งเสริมให้ความสำคัญและการแสดงความรักต่อกันในครอบครัว และ 3) การส่งเสริมการขัดเกลาทางสังคมแก่เยาวชนวัยเรียน

ด้านชีวิตในชุมชน คือ 1) การมีโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนที่ดี 2) ผู้นำต้องมีบทบาทต่อการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการนำไปสู่การปฏิบัติ 3) กระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนตระหนักต่อการลดการสร้างภาระแก่สังคมหรือผู้อื่น และ 4) ส่งเสริมการสื่อสารระหว่างกันภายในชุมชนต่อการพัฒนาชุมชน

อภิปรายผล

1. คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ระดับปานกลาง 2 ด้าน ซึ่งเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ชีวิตการทำงาน รองลงมา คือ สุขภาพ ชีวิตด้านการใช้สติปัญญา สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ชีวิตครอบครัว ความมั่นคงปลอดภัยทางเศรษฐกิจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชีวิตในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสันติศักดิ์ กองสุทธิใจ และคณะ ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อนโยบายสาธารณะด้านคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต ในภาพรวม พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมของชุมชน มีผลเป็นลำดับแรก และผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอธิบายผลกระทบด้านคุณภาพชีวิตได้ร้อยละ 72.0 โดยที่ปัจจัยที่ส่งผลด้านธรรมาภิบาล มีระดับสูงขึ้นไปทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนสูงขึ้น ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังด้อยประสิทธิภาพในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (สันติศักดิ์ กองสุทธิใจ และคณะ, 2565)

2. การนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ

2.1 การนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ระดับปานกลาง 1 ด้าน ซึ่งเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ การสนับสนุนนโยบาย รองลงมา คือ แหล่งที่มาของนโยบาย สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติ ความซับซ้อนในการบริหารงาน การจัดสรรทรัพยากร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความชัดเจนของนโยบาย ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ภัทร์ รัตนสุวรรณ ศึกษาเรื่อง การกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในระดับท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษา พบว่า กระบวนการในการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลขุนยวม ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน คือ 1) การหาปัญหาหรือกำหนดปัญหา 2) การสร้างนโยบาย 3) การเลือกนโยบาย 4) การประกาศนโยบาย 5) นโยบายได้รับการยอมรับ 6) การดำเนินการตามนโยบาย 7) การประเมินผลนโยบาย 8) การปรับปรุงนโยบาย ซึ่งจากกระบวนการดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ในชุมชน โดยทางชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมงานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและความต้องการของคนในชุมชน ตลอดจนการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม ส่วนทางเทศบาลได้มีส่วนร่วมกับชุมชนในการร่วมกันสร้างและพัฒนา นโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมงานด้านสุขภาพต่าง ๆ ตามกระบวนการในการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพและได้ปรับปรุงพัฒนาให้เป็นแนวทางของเทศบาลและของชุมชนเองมากขึ้น ผลการเรียนรู้ที่ได้ทำให้เทศบาลและชุมชนได้ร่วมกันที่จะหาแนวทางในการพัฒนาการพึ่งตนเองด้านสุขภาพของชุมชน โดยการพัฒนาหรือสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพของคนในท้องถิ่นที่ส่งผลในเชิงบวกต่อสุขภาพของประชาชนและเป็นการพัฒนาไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป (พงษ์ภัทร์ รัตนสุวรรณ, 2550)

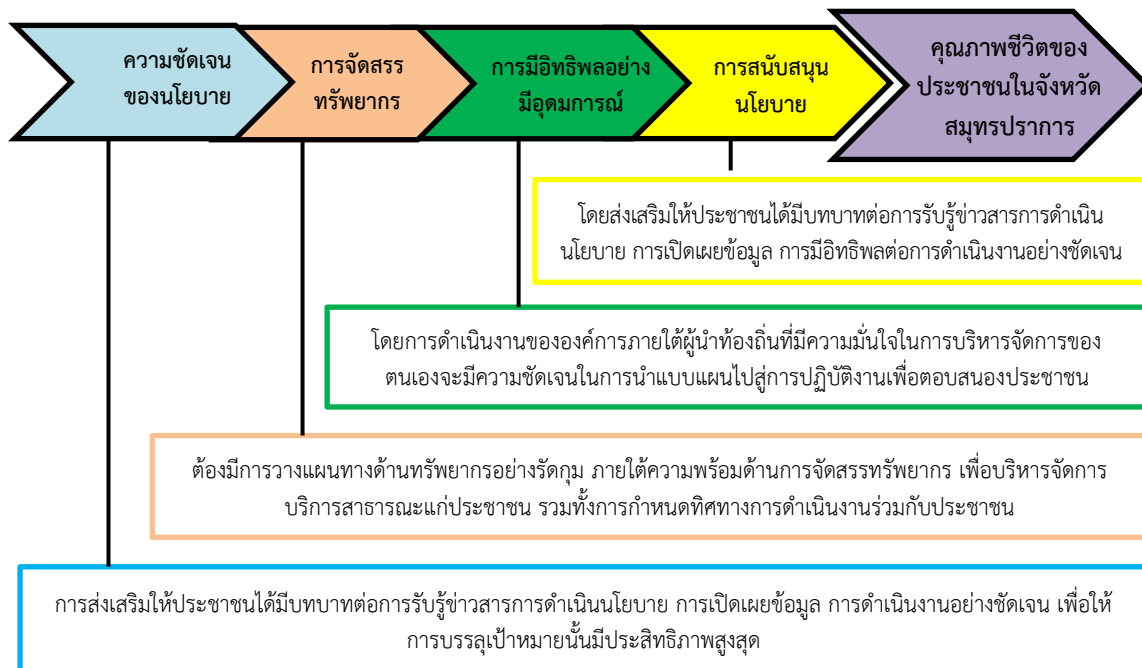
2.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ระดับปานกลาง 1 ด้าน ซึ่งเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ การสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมา คือ การคำนึงถึงความเป็นเอกัตถะบุคคล การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกระตุ้นทางปัญญา ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริกัญญา เทิดสุเรนทร์ ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานบริการกายภาพบำบัด โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไปเขตบริการสุขภาพที่ 4 และ 5 ผลการวิจัย พบว่า นักกายภาพบำบัดโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไปเขตบริการสุขภาพที่ 4 และ 5 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานตามมาตรฐานบริการกายภาพบำบัดอยู่ในระดับสูง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ประเภทโรงพยาบาลและการอบรม/สัมมนา/ประชุมวิชาการในปีที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานบริการกายภาพบำบัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานบริการกายภาพบำบัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถอภิปรายเป็นรายด้าน (สิริกัญญา เทิดสุเรนทร์, 2557)

3. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ด้านความมั่นคง ปลอดภัยทางเศรษฐกิจ พบว่า การส่งเสริมการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ ช่วยส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีโอกาสในการสร้างรายได้จากการพัฒนาของภาครัฐ ช่วยให้มี ความมั่นคงในชีวิต มีรายได้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว ด้านสุขภาพ พบว่า ผู้นำต้องมีบทบาทต่อการสื่อสาร มีทักษะการสื่อสารที่ดี เพื่อสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพแก่ประชาชนในพื้นที่ ต้องมีการส่งเสริมให้มีประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักต่อการดูแลสุขภาพ ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อสุขภาพที่ดีของประชาชน ด้านการใช้สติปัญญา พบว่า การส่งเสริมระบบ

การศึกษาให้มีมาตรฐานเพื่อประสิทธิภาพของการใช้ความคิด ส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลนโยบาย โครงการต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาและสามารถมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะช่วยส่งเสริมศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้เสมอ ด้านชีวิตการทำงาน พบว่า ระบบการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล เกิดการส่งเสริมทักษะการมีส่วนร่วมของประชาชน มุ่งเน้นการพัฒนาชุมชนที่ประชาชนมีบทบาทต่อการดำเนินงาน มีการส่งเสริมให้ประชาชนรับทราบแบบแผนการดำเนินงาน ความคืบหน้า และที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ และสร้างความน่าเชื่อถือต่อการบริหารจัดการได้ดี ทำให้คุณภาพที่ได้จากการดำเนินงานมีความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า การสื่อสารขององค์กรมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาลิขสิทธิ์สิ่งแวดล้อมร่วมกันในชุมชน การดำเนินงานพัฒนาชุมชนมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน มีบทบาทต่อการพัฒนาลิขสิทธิ์ในชุมชนตนเอง การเข้าถึงการส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานมากขึ้น ด้านชีวิตครอบครัว พบว่า มาตรฐานของสังคมที่มีประชาชนจิตสำนึกที่ดีจะช่วยให้มีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่อาศัย รับรู้ได้ถึงความรู้สึกปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต มีความสุขต่อการทำกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะมากขึ้น การพัฒนามนุษย์และขัดเกลาจิตใจผ่านการส่งเสริมกิจกรรมผ่านสถาบันครอบครัวจะช่วยให้เกิดความอบอุ่น มีจิตใจดีทำให้สภาพแวดล้อมดี ด้านชีวิตในชุมชน พบว่า การที่ผู้นำมีบทบาทต่อการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการนำไปสู่การปฏิบัติ การสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการเป็นส่วนหนึ่งในสังคมที่ช่วยให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีบทบาทต่อการพัฒนาชุมชนตนเอง เกิดการพัฒนาชุมชนร่วมกัน ทำให้มีชุมชนที่น่าอยู่อาศัย และปลอดภัย (นิภาพรรณ เจนสันติกุล, 2566)

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยทำให้ได้แผนภาพประกอบองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ

จากภาพที่ 1 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่

การสนับสนุนนโยบาย โดยส่งเสริมให้ประชาชนได้มีบทบาทต่อการรับรู้ข่าวสารการดำเนินนโยบาย การเปิดเผยข้อมูล การมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานอย่างชัดเจน เพื่อให้การบรรลุเป้าหมายนั้นและมีประสิทธิภาพสูงสุด

การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ โดยการดำเนินงานขององค์กรภายใต้ผู้นำท้องถิ่นที่มีความมั่นใจในการบริหารจัดการของตนเองจะมีความชัดเจนในการนำแบบแผนไปสู่การปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแบบแผนที่ร่วมกันกำหนดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดสรรทรัพยากร ต้องมีการวางแผนทางด้านทรัพยากรอย่างรัดกุม ภายใต้ความพร้อมด้านการจัดสรรทรัพยากร เพื่อบริหารจัดการบริการสาธารณะแก่ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดแบบแผนการดำเนินงานที่ได้รับการประชาสัมพันธ์หรือกำหนดทิศทางการทำงานร่วมกับประชาชน ความพร้อมของอุปกรณ์บริการ และความสามารถในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีคุณภาพ ส่งเสริมการบริการที่เสมอภาคแก่ประชาชน ช่วยให้ประชาชนได้รับการตอบสนองต่อความต้องการตามแบบแผนที่กำหนดไว้ ฯลฯ

และความชัดเจนของนโยบาย โดยมีการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีบทบาทต่อการรับรู้ข่าวสารการดำเนินนโยบาย การเปิดเผยข้อมูล การมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานอย่างชัดเจน เพื่อให้การบรรลุเป้าหมายนั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ซึ่งเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ 1) ด้านชีวิตการทำงาน 2) ด้านสุขภาพ 3) ด้านการใช้สติปัญญา 4) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 5) ด้านชีวิตครอบครัว 6) ความมั่นคงปลอดภัยทางเศรษฐกิจ และ 7) ด้านชีวิตในชุมชน ส่วนการนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติ มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสนับสนุนนโยบาย 2) ด้านแหล่งที่มาของนโยบาย 3) ด้านสิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติ 4) ด้านความซับซ้อนในการบริหารงาน 5) ด้านการจัดสรรทรัพยากร และ 6) ด้านความชัดเจนของนโยบาย ซึ่งด้านการสนับสนุนนโยบาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 3) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และ 4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นเอกัตบุคคล โดยพบว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก สำหรับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม ได้แก่ การสื่อสารเพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมอย่างถูกต้องในชุมชนให้ประชาชนได้เรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีนโยบายและการสื่อสารที่ชัดเจน ส่งเสริม ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ ส่งเสริมให้ประชาชนรับทราบแบบแผนการดำเนินงาน ส่งเสริมให้แต่ละครอบครัวสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อชุมชนและสภาพแวดล้อม และกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนตระหนักต่อการลดการสร้างภาระแก่สังคมหรือผู้อื่น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1) ควรสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย โดยนำบทบาทการมีส่วนร่วมตามแนวคิดกระบวนการถกแถลง ซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ เวทีประชาชน (public discussion forum) และการเสวนาหาทางออก (deliberative dialogue) และ 2) ควรประยุกต์แนวคิดกระบวนการนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในการดูแลสิ่งแวดล้อมชุมชนให้มีผลต่อการสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ และ 2) ควรศึกษาเฉพาะชุมชน หมู่บ้าน หลังคาเรือน แบบเจาะลึก เพื่อติดตามผลอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ได้ผลที่แม่นยำ ชัดเจน เพื่อวางแผนทางแก้ปัญหาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดสมุทรปราการ. (2562). แผนพัฒนาจังหวัดสมุทรปราการ 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564) ฉบับทบทวนรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. สมุทรปราการ: กลุ่มยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดสมุทรปราการ.
- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2566). ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อความเสมอภาคของผู้สูงอายุไปปฏิบัติในจังหวัดขอนแก่น. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต, 11(3), 260-269.
- นุช สัทธานัตมมงคล และอรรถพล ธรรมไพบูลย์. (2559). ผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. วารสารธุรกิจปริทัศน์, 8(1), 167-182.
- พงษ์ภัทร์ รัตนสุวรรณ. (2550). การกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550. (2550). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 55 ก หน้า 5 (15 กันยายน 2550).
- เยาวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2556). การประเมินโครงการ: แนวคิดและแนวปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วศิน ปั่นทอง และคณะ. (2566). นโยบายสาธารณะเพื่ออนาคต ที่ยั่งยืนอย่างเป็นธรรม. เชียงใหม่: สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรายุทธ คชพงศ์ และคณะ. (2564). การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. Journal of Modern Learning Development, 6(5), 274-288.
- สันติศักดิ์ กองสุทธิใจ และคณะ. (2565). ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อนโยบายสาธารณะด้านคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัดลพบุรี. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 13(2), 164-177.
- สำนักงานงบประมาณ. (2562). แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. เรียกใช้เมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2566 จาก <https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=8930&mid=708&catID=0>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). เอกสารประกอบ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2555-2558. เรียกใช้เมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2566 จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=5063
- สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2565). ประกาศจำนวนประชากรปี 2566-2542. เรียกใช้เมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2566 จาก https://stat.bora.dopa.go.th/stat/pk/pk_65.pdf
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2567). ข่าวนายกรัฐมนตรี: นายฯ ย้ำ รัฐบาลมุ่งให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี มุ่งแก้ไขปัญหาสังคม ยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน. เรียกใช้เมื่อ 11 พฤษภาคม 2567 จาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/77367>
- สิริกัญญา เทิดสุเรนทร์. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานบริการกายภาพบำบัด โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไปเขตบริการสุขภาพที่ 4 และ 5. วารสารวิชาการโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป เขต 4, 17(1), 32-38.
- Cronbach, L. J. (1970). Essentials of Psychological Test. (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Likert, R. (1961). New Pattern of Management. New York: McGraw-Hill.
- Yamane, T. (1973). Statistics an Introductory Analysis. (3rd Edition). New York: Harper & Row Ltd.